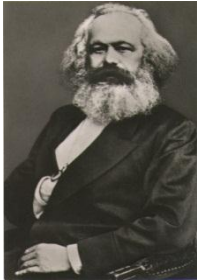


Oppgaver til kapittel 2

Klassikernes aktualitet



1. Et av hovedpunktene i Karl Marx sine teorier er påpekningen av den uunngåelige konflikten mellom kapital og arbeid (mellom de som eier produksjonsmidler og de som selger sin arbeidskraft). Det er mange som sier at slike konflikter hører fortida til og at Marx sine teorier derfor er gått ut på dato. Drøft dette: Er det slik at kapital og arbeid (eiere og ansatte) i dag har felles interesser, eller er relasjonene i første rekke preget av motstridende interesser? Eller kan det være slik at dette varierer, avhengig av type arbeid eller virksomhet?



2. Emile Durkheim var opptatt av grunnlaget for integrasjon, sammenheng og samfunnsmessig solidaritet. Han var bekymret for konsekvenser av samfunnsmessig oppløsning/disintegrasjon, både på individnivå og samfunnsnivå. Dette kom blant annet til uttrykk i hans studie av selvmordet.
Er det grunnlag for å bekymre seg for samfunnsmessig oppløsning og disintegrasjon i dag?
Hva slags konsekvenser kan det i så fall ha?



3. Max Weber fremhevet betydningen av legitimt herredømme og pekte på tre hovedformer for autoritet. Finn eksempler på disse tre formene i dagens samfunn. Drøft særlig hvorvidt karismatisk autoritet kan ha noen betydning i dagens politikk eller næringsliv.

Weber var også opptatt av byråkratiet som organisasjonsform. Finn eksempler på

byråkratiske organisasjoner. Forklar hva som menes med byråkratiske dysfunksjoner og finn eksempler.



4. Ferdinand Tönnies introduserte begrepene Gemeinschaft og Gesellschaft for å betegne ulike former for relasjoner mellom mennesker etter hvert som det industrialiserte og urbaniserte samfunnet vokste frem. I mange sammenhenger ser vi at det settes likhetstegn mellom Gemeinschaft = livet på landsbygda og Gesellschaft = livet i byen. Drøft hvorvidt dette er et riktig bilde i dagens samfunn, og om det er vesentlige forskjeller mellom folk på landet og folk i byen når det gjelder forhold som vennskap, naboskap og forholdet til familie og slektninger.

For en del slike forhold kan det finnes tilgjengelige data, for eksempel fra Statistisk sentralbyrås levekårsundersøkelser. Gå inn på www.ssb.no og se om det er mulig å finne slike data.

Forskning og samfunn

1. En viktig påpekning i den sosiologiske forståelsen av egen virksomhet er at samfunnsforskningen kan bli påvirket av forskerens egne synspunkter, preferanser og erfaringer. Diskuter hvorfor det kan være slik og hva slags utslag det kan gi. Finn eksempler på forskningstema i dagens samfunn der dette poenget kan være særlig aktuelt.
2. I læreboka sies det at sosiologien nødvendigvis må være en *ideografisk vitenskap*. Hva menes med dette, og hvorfor må det være slik? Kan det tenkes situasjoner der det kan ha negative konsekvenser om vi ikke tar hensyn til dette?
3. Hvordan kan samfunnsforskning fungere "frigjørende"? Finn eksempler. Kan det også tenkes at samfunnsforskning kan brukes til undertrykking eller manipulering?